

Stichting Het Nederlands Vestingmuseum Jaarverslag 2018

Inhoud	Pagina
1. Voorwoord	
Directeur	3
Voorzitter Bestuur	4
2. Introductie	
• Doelstellingen	5
• Missie	5
• Organisatiestructuur	6
• Vrijwilligers en medewerkers	6
3. Museum	
• Terrein en gebouwen	7
• Collectie en verzamelbeleid	7
• Vaste tentoonstelling	8
• Vernieuwen vaste tentoonstelling	8
• Wisseltentoonstellingen en evenementen	9
• Activiteiten	10
• Educatie	11
• Boeking en bezoekersaantallen	12
4. Bezoekerscentrum Naarden-Vesting/ VVV	
• Doelstellingen	13
• Missie	13
• Organisatie	14
• Gebouw	14
• Openingstijden	14
• Diensten en producten	14
5. Jaarrekening 2018	
• Winst & Verliesrekening	15
• Balans	16
• Toelichting Winst & Verliesrekening	17
6. Overzicht nevenfuncties bestuursleden	18
7. Colofon	
• Vrijwilligers	19
• Managementteam	19
• Bestuur Stichting Het Nederlands Vestingmuseum	19
• Bestuur Stichting Vrienden van Het Nederlands Vestingmuseum	19
• Kascommissie	19

Voorwoord Directeur

Wij kunnen terugkijken op een jaar waarin volop nieuwe stappen zijn gezet. Wij danken De Vrienden van Het Nederlands Vestingmuseum, onze medewerkers, vrijwilligers en alle andere partijen en instanties die ons hierin ondersteunen.

Op 19 mei 2018 werd de tentoonstelling 'De VOC in Sri Lanka, forten in het land van kaneel en olifanten' feestelijk geopend door Zijne Excellentie de heer A.M.J. Sadiq, ambassadeur van Sri Lanka. Met deze tentoonstelling vertelt Het Nederlands Vestingmuseum de verhalen over Nederlandse overzeese forten.

Deze overzeese forten werden gebouwd vanaf het begin van de 17^e eeuw om handelsposten en factorijen van de Verenigde Oost & West-Indische Compagnieën te beschermen. De forten groeiden uiteindelijk uit tot Nederlandse nederzettingen en koloniën. De rol van de Nederlandse Forten- en Vestingbouwkunde krijgt hiermee een veel grotere dimensie; De Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden beleefde mede hierdoor haar Gouden Eeuw. Bij de tentoonstelling werd een educatieprogramma ontwikkeld voor het basisonderwijs. Op een aanschouwelijke manier konden de leerlingen zelf een fort in het gras uitzetten, waarbij een beroep werd gedaan op hun ruimtelijk inzicht, kennis van meetkunde, aardrijkskunde en geschiedenis.

Het Nederlands Vestingmuseum ziet educatie als één van haar belangrijkste museale taken. Daarom hebben wij aansluiting gezocht bij het Netwerk van Canonmusea. Deze musea behandelen samen de tien tijdlijnen en vijftig thema's zoals deze zijn vastgelegd in de Canon van Nederland. Het Nederlands Vestingmuseum is enorm trots dat wij per 20 oktober 2019 deel gaan uitmaken van dit netwerk van vooraanstaande musea.

In het verslagjaar vonden er enkele wisselingen in de personele bezetting van de museumstaf plaats. Medewerkster Monique Elsen ging met vervroegd pensioen en Stefanie Korlaar besloot eveneens in goed overleg haar carrière na zeven dienstjaren elders voort te zetten. Vrijwilliger Pieter Koudijs is sinds mei 2018 in dienst getreden als Hoofd Bedrijfsvoering en begin dit jaar is ook (voormalig vrijwilligster) Lisette Stins, als medewerker Vrijwilligerscoördinatie & Boeking, het team komen versterken. Willem Ehlert is het vertrouwde hoofd van de Technische Dienst het Nederlands Vestingmuseum en de coördinatie van het Bezoekerscentrum wordt geleid door vrijwilliger Niels Udo.

In de zomer van 2018 werd begonnen met de eerste fase van de verbouwing en interne verhuizing van het bedrijfskantoor. Hierdoor kon Gebouw X geheel worden vrijgemaakt om extra plaats te bieden aan bezoekers in het museumcafé 'de Cantine'. Deze verbouwing werd mede mogelijk gemaakt met een renteloze lening van Stichting Vrienden van Het Nederlands Vestingmuseum.

Eind 2018 ontving Het Nederlands Vestingmuseum een subsidie van het Mondriaan Fonds ten behoeve van een haalbaarheidsonderzoek voor de herinrichting van het museum. Met bureau XPEX gaan wij komend jaar een nieuw concept ontwikkelen voor de vaste expositie om met huidige moderne mogelijkheden aansluiting te krijgen bij de wensen van de hedendaagse museumbezoeker.

Oscar Hefting, Directeur
Het Nederlands Vestingmuseum

Naarden, 1 mei 2019

Voorwoord Voorzitter Bestuur

Het boekjaar 2018 en het begin van 2019

Het bestuur van de Stichting Het Nederlands Vestingmuseum bedankt alle direct en indirect betrokkenen voor het goed functioneren van het Nederlands Vestingmuseum in het afgelopen (boek)jaar, 2018. We denken met name aan de beleidsmakers en ambtenaren van de Gemeente Gooise Meren en medewerkers van de NMo-SMB (de Nederlandse Monumentenorganisatie en de Stichting Monumenten Bezit), onze belangrijkste partners en sponsors. Maar ook aan de Overleggroep Vesting Naarden, het Bewonersplatform en vele anderen die het museum een warm hart en/of subsidies toedragen, zoals het Mondriaan Fonds en de Lakeland Foundation.

Bovenal bedanken wij onze vrijwilligers. Hun inzet is voor het museum en het bezoekerscentrum onmisbaar en hun enthousiasme is groots. Natuurlijk zijn wij dank verschuldigd aan onze (mede-) bestuurders, zoals de leden van de Stichting Vrienden van het Nederlands Vestingmuseum en die van de kascommissie. Tenslotte danken wij alle medewerkers van het managementteam voor hun grote inzet.

Nadat in 2017 - in samenspraak met de Gemeente en vele andere 'stakeholders' besloten is om af te zien van een verhuizing van het museum naar bastion Oranje, is er een nieuwe fase aangebroken voor Stichting Het Nederlands Vestingmuseum. Het museum anticipeert weer op het heden en op de toekomst en de vernieuwing is gericht op haar vertrouwde Bastion Turfpoort locatie.

De directeur heeft al in zijn voorwoord beschreven dat er belangrijke stappen gezet dienen te worden om het museum aan de verwachtingen van de hedendaagse museumbezoekers te laten voldoen. Hiervoor zijn de komende jaren - zeer aannemelijk - aanzienlijke investeringen nodig zodat Het Nederlands Vestingmuseum zich kan blijven positioneren in de buitengewoon interessante - maar ook zo concurrerende - (historische) museumbranche.

Ook binnen het bestuur dienden zich verschillende wijzigingen aan. De heren Frits van Dulm en Godfried Lamers namen na vele, meer dan 10, jaren afscheid van het bestuur. Hun plaatsen werden ingenomen door voormalig wethouder mevrouw Miriam van Meerten en de heer Rogier Veldkamp. Onze penningmeester Alexander Huiskes verliet om zakelijke redenen maar ook ná vele jaren het Bestuur van het Vestingmuseum én van het Bestuur van de Vrienden.

De bestuurlijke organisatie dient te worden aangepast aan nieuwe ontwikkelingen en richtlijnen van deze tijd, zoals bijvoorbeeld de Governance Code Cultuur. Het bestuur van Het Nederlands Vestingmuseum onderschrijft deze code, waarin bestuurlijke transparantie en dergelijke zijn omschreven. Hiertoe dienen de statuten van beide Stichtingen en de bestuurs- en directiereglementen te worden aangepast. In het voorjaar van 2019 zijn de eerste stappen voor dit transformatieproces in gang gezet.

Oscar van de Ende, Voorzitter Bestuur
Stichting Het Nederlands Vestingmuseum

2. Introductie

Het Nederlands Vestingmuseum is opgericht in 1955 en is een historisch museum. De ICOM (International Council of Museums) hanteert de volgende definitie voor een museum:

Een permanente instelling in dienst van de gemeenschap en haar ontwikkeling – niet gericht op het maken van winst – die de materiële getuigenissen van de mens en zijn omgeving verwerft, behoudt, wetenschappelijk onderzoekt, presenteert en hierover informeert voor doeleinden van studie, educatie of genoegen.

Het Nederlands Vestingmuseum definieert zich als een volwaardig museum, is lid van de Nederlandse Museum Vereniging (NMV) en onderschrijft de diverse codes waaraan leden dienen te voldoen. Het Nederlands Vestingmuseum heeft in haar statuten de volgende doelstellingen en missie omschreven:

Doelstellingen

Het wekken van belangstelling voor en het laten ervaren van de geschiedenis van de Nederlandse Vestingbouwkunde, het functioneren van vestingen en andere duurzame verdedigingswerken, alsmede het leven en werken daarin.

Missie

Bezoekers op een plezierige en participerende manier kennis laten maken in woord, beeld, geschrift en ervaring met de cultuurhistorische, de sociaaleconomische, militaire- en bouwkundige aspecten van de Nederlandse Vesting- en Verdedigingswerken.

Alle plannen en activiteiten van het Vestingmuseum zullen steeds getoetst worden aan deze missie en doelstellingen.

Organisatiestructuur

Het Nederlands Vestingmuseum is ondergebracht in Stichting Het Nederlands Vestingmuseum, die verantwoordelijk is voor de exploitatie van het museum en het Bezoekerscentrum Naarden-Vesting. De museale collectie is ondergebracht in een afzonderlijke stichting: Stichting Vrienden van het Nederlands Vestingmuseum. De museale collectie is permanent - om niet - in bruikleen gegeven aan het museum.

Beide stichtingen beschikken over een ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling) en zijn vrijgesteld van het betalen van successierechten. Hierdoor kan er belastingvrij worden geschonken aan beide stichtingen of kunnen die bij testamentaire beschikking bedacht worden.

De bestuursleden van beide stichtingen vervullen hun functie onbezoldigd. Gedurende het verslagjaar hebben er een aantal mutaties plaatsgevonden in de bestuursamenstelling. Voor de personalia verwijzen wij naar het colofon van dit jaarverslag.

Vrijwilligers en medewerkers

Het Nederlands Vestingmuseum is bij het uitvoeren van haar activiteiten afhankelijk van de inzet van vrijwilligers. Zij zijn actief in verschillende publieksfuncties als gids, schipper, winkel/kassamedewerker, kanonnier, collectiebeheerder of medewerker Technische Dienst. Vrijwilligers van het Vestingmuseum ontvangen geen vergoeding, uitgezonderd de Weekend Coördinatoren die bij afwezigheid van de vaste staf in de weekends verantwoordelijk zijn voor de openstelling van het museum. Deze vrijwilligersvergoedingen zijn gemaximaliseerd aan de hiervoor geldende wettelijke voorschriften.

De motivatie om vrijwilligerswerk te doen bij het Vestingmuseum is uiteenlopend; dit kan zijn vanuit een maatschappelijke betrokkenheid, actief te blijven na de pensionering, het opdoen van sociale contacten, belangstelling voor geschiedenis of aansluiting te vinden bij de arbeidsmarkt door middel van een tijdelijke werkervaringplek. Hierdoor is het vanzelfsprekend dat er verloop is in het vrijwilligersbestand, hetgeen ook in 2018 het geval was. Het aantal vrijwilligers bleef echter stabiel rond de 85 personen.

De vrijwilligers worden ondersteund door een kleine betaalde staf. In het jaar 2018 bestond de staf uit een directeur en vier medewerkers (totaal 4,1 FTE). De staf is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de door het bestuur geformuleerde doelstellingen, het organiseren van tentoonstellingen, activiteiten en evenementen en het faciliteren en aansturen van de vrijwilligers.

3. Museum

Terrein en gebouwen

Het terrein en de gebouwen zijn sinds 2016 eigendom van de Nationale Monumenten Organisatie (NMO). Het groot onderhoud komt voor rekening van de Stichting Monumentenbezit (SMB) die namens de NMO de vestingwerken beheert. Het dagelijks onderhoud inclusief groenbeheer komt voor rekening van het museum.

In tegenstelling tot veel andere musea is bij Het Nederlands Vestingmuseum de erfgoedlocatie Bastion Turfpoort één van de belangrijkste attracties van het museum: het terrein en de gebouwen zijn door hun oorspronkelijke staat illustratief voor de vestingbouw in de 17e eeuw en de wijze waarop een vesting en haar verdedigingswerken functioneerden. Op dit terrein van circa twee hectare bevinden zich een zestal gebouwen; vier 17^e -eeuwse kazematten (de gebouwen A, Z, V en W), een 19^e -eeuwse mortierkazemat (gebouw IJ) en een 19^e -eeuwse kanonremise (gebouw X). Op gebouw X na, zijn alle gebouwen ondergronds gelegen en niet met elkaar verbonden.

De Kazematten A, Z en W zijn in gebruik als permanente expositieruimten, Kazemat IJ is dat deels ook en wordt tevens gebruikt voor tijdelijke tentoonstellingen en verhuur voor evenementen. In Kazemat V is de werkplaats van het museum gevestigd. Gebouw X was tot dit jaar in gebruik voor zowel de museumwinkel/café alsmede de kantoren. Per november 2018 is het kantoor verhuisd naar de ruimte boven Kazemat IJ. Hierdoor kon gebouw X in zijn geheel worden vrijgemaakt om plaats te bieden aan de museumwinkel/café. Deze interne verhuizing en verbouwing is mede mogelijk gemaakt met een renteloze lening van de Stichting Vrienden van Het Nederlands Vestingmuseum. De werkzaamheden zijn grotendeels uitgevoerd door de eigen Technische Dienst en vrijwilligers.

Collectie en verzamelbeleid

De museumcollectie is ondergebracht in de Stichting Vrienden van Het Nederlands Vestingmuseum en is in permanente bruikleen gegeven aan Stichting Het Nederlands Vestingmuseum. De collectie beslaat de periode 1350 – 1965 en omvat zo'n 8.000 objecten die in het museum zijn tentoongesteld of zijn opgeslagen in het museumdepot aan de St. Vitusstraat (3D-objecten) of het Gemeentelijk Stads- en Streekarchief in de Cattenhagestraat (2D-objecten zoals historische prenten en kaarten).

Het museum beschikt over een fraaie collectie historisch artilleriegeschut, dat met name tentoongesteld is op het buitenterrein. De overige collectie omvat militaire uniformen, gebruiksvoorwerpen en objecten, die het verhaal van de militaire functie van een vestingstad ondersteunen.

Voor het beheer en registratie van de collectie is het museum geheel aangewezen op de inzet van vrijwilligers. Het Vestingmuseum maakt gebruik van de applicatie Adlib, waarin de objecten zijn geregistreerd en beschreven. In 2018 is het museum gestart met een controle van de huidige collectieregistratie, ter voorbereiding op een migratie naar Adlib Online. Na afronding zal tevens een inventarisatie worden gemaakt voor het ontzamen van objecten die niet meer aansluiten bij de eventuele toekomstige verhaallijnen van het museum. Hiervoor zal de richtlijn LAMO (Leidraad Afstoten Museale Objecten) worden gehanteerd.

Vaste tentoonstelling

In de verschillende kazematten (ondergrondse gangen) zijn de vaste tentoonstellingen ingericht:

Kazemat A	: Geschiedenis van de Vestingbouwkunde
Kazemat Z	: Geschiedenis van Naarden
Kazemat IJ	: Garnizoensleven in de 19 ^e eeuw
Kazemat W	: De Hollandse Waterlinies en de Collectie Kraijenhoff

In de kazematten zijn objecten tentoongesteld die de verhaallijn van de permanente tentoonstelling illustreren. Dit betreffen militaire uniformen, wapens, uitrustingsstukken en vesting (technische) werktuigen. Naast de eigen collectie, heeft het Vestingmuseum de beschikking over objecten die in bruikleen zijn gegeven. Dit betreft onder meer de collectie Kraijenhoff, de ontwerper van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

De kazematten werden indertijd gebouwd als militaire werken en niet als museum. De klimatologische omstandigheden voldoen hierdoor niet aan de eisen om kwetsbare museale objecten te kunnen tentoonstellen zonder het treffen van speciale voorzieningen, zoals plaatsing in klimaatvitrites.

De presentatie is voornamelijk Nederlandstalig, klassiek van opzet en bestaat naast de objecten in vitrines en diorama's, uit feitelijke informatieverstrekking door middel van teksten en afbeeldingen op borden en panelen. Daarnaast wordt in beperkte mate gebruik gemaakt van audiovisuele ondersteuning met video en geluidseffecten- en fragmenten.

Vernieuwen vaste tentoonstelling

In de afgelopen jaren hebben de ontwikkelingen wat betreft museaal presenteren niet stilgestaan; zo wordt er tegenwoordig veel gebruik gemaakt van interactieve presentatiemiddelen, zoals touchscreen displays waarmee informatie (meertalig) kan worden opgevraagd op verschillende verdiepingsniveaus, afhankelijk van de interesse en kennisbehoefte van de bezoeker.

Het Nederlands Vestingmuseum heeft in 2018 een subsidie toegewezen gekregen van het Mondriaan Fonds voor een haalbaarheidsonderzoek naar de herinrichting van de vaste tentoonstelling. Bureau XPEX uit Amsterdam is benaderd om een tentoonstellingsconcept te ontwikkelen dat aansluit bij de educatiedoelen zoals deze zijn vastgelegd in de Canon van Nederland. Dit dient te resulteren in een Bidbook inclusief kostenbegroting.

Wisseltentoonstellingen en evenementen

Het jaar 2018 stond met name in het teken van onze tentoonstelling 'De VOC op Sri Lanka, forten in het land van kaneel en olifanten'. Deze tentoonstelling werd samengesteld door Sri Lanka deskundige Dr. Lodewijk Wagenaar, die als conservator op vrijwillige basis aan het museum verbonden is. De tentoonstelling werd op 19 mei 2018 officieel geopend door Zijne Excellentie de heer A.M.J. Sadiq, ambassadeur van Sri Lanka. Met deze tentoonstelling vertelt Het Nederlands Vestingmuseum de verhalen over Nederlandse overzeese forten.

Deze overzeese forten werden gebouwd vanaf het begin van de 17^e eeuw om handelsposten en factorijen van de Verenigde Oost & West-Indische Compagnieën te beschermen. De forten groeiden uiteindelijk uit tot Nederlandse nederzettingen en koloniën. De rol van de Nederlandse Forten- en Vestingbouwkunde krijgt hiermee een veel grotere dimensie; De Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden beleefde mede hierdoor haar Gouden Eeuw. Bij de tentoonstelling werd een educatieprogramma ontwikkeld voor het basisonderwijs. Op een aanschouwelijke manier konden de leerlingen zelf een fort uitzetten, waarbij een beroep werd gedaan op hun ruimtelijk inzicht, en kennis van meetkunde, aardrijkskunde en geschiedenis. Daarnaast werden er drie lezingen gegeven door Lodewijk Wagenaar over de Sri Lanka tentoonstelling.

De programmering 2018 sloot goed aan bij de onderwerpen en museale doelstellingen van Het Nederlands Vestingmuseum. Hierin probeert het museum een goede mix te vinden tussen tentoonstellingen en activiteiten om een zo breed mogelijk publiek aan te spreken. Onderstaand een overzicht van de museale en maatschappelijke activiteiten zoals deze afgelopen jaar plaats vonden:

- Fototentoonstelling 'de Linie in Stelling gebracht'
- Museumweek 'Ons echte Goud', tentoonstelling met objecten uit ons museumdepot
- Tentoonstelling 'De VOC op Sri Lanka, forten in het land van kaneel en olifanten'
- Expositie historische wapens in samenwerking met de Vereniging Historische Militaria (VHM)
- Demonstraties tingieten
- Wetenschapsdagen 'Mad Science'
- Bevrijdingsdag; bevrijdingsvuur, avondopenstelling met picknick en film*
- De Nacht van Naarden*
- Open Monumentendag*
- Grote Parade in samenwerking met Saluutbatterij Amsterdam en de VHM
- De Troonzaal van Sinterklaas

*gratis toegankelijke evenementen.

Door het genereren van 'free publicity' zorgden de tentoonstellingen, evenementen en activiteiten voor de nodige media-aandacht voor het museum. Op Schuttersdagen, iedere derde zondag van de maand, werd de geschiedenis weer tot leven gewekt door onze eigen Vestingkanonnikers. Op de Grote Parade van 21 oktober droegen de reenactors van de Saluutbatterij Amsterdam met hun uniformen uit 1815 bij aan een schitterend schouwspel.

Activiteiten

Het Nederlands Vestingmuseum organiseert al jaren verschillende activiteiten die bijdragen aan een plezierige bezoekerservaring, welke worden verzorgd door de vrijwilligers:

Rondleidingen

De gidsen van Het Nederlands Vestingmuseum verzorgen rondleidingen op afspraak. Daarnaast is er elke zondagmiddag een gratis rondleiding waarbij bezoekers kosteloos kunnen aansluiten.

Schuttersdagen en kanondemonstraties

Het Nederlands Vestingmuseum brengt de geschiedenis tot leven door het verzorgen van demonstraties met historisch 18^e en 19^e -eeuws vestinggeschut. Elke eerste en derde zondagmiddag van de maand en op feestdagen worden deze demonstraties verzorgd door de Kanonniërs van het Nederlands Vestingmuseum of door de Stadskanonniërs uit Amersfoort. In hun historische uniformen geven zij een inkijkje in militaire leven uit vroeger tijden.

Waterliniegolfen

De activiteit Waterliniegolf wordt vanaf 2019 niet meer aangeboden vanwege gebrek aan belangstelling en de investeringen die nodig waren voor het gewenste kwaliteitsniveau. Het museum onderzoekt de mogelijkheid voor alternatieven.

Vaartochten

In het zomerseizoen wordt er gevaren met de eigen rondvaartboot van Het Nederlands Vestingmuseum onder begeleiding van een deskundige schipper die tevens als gids fungeert. De reguliere vaartochten duren ongeveer een uur en gaan over de oostelijke helft van de vestinggracht.

Locatieverhuur

Het terrein en de gebouwen van Het Nederlands Vestingmuseum werden in 2018 verhuurd voor de organisatie van verschillende evenementen van derden. Zo werd er ondermeer een huwelijk voltrokken, was er de Hippe Haringparty van de Soroptimistenclub, organiseerden verschillende evenementenbureaus bedrijfsdagen en werd kazemat IJ, als ook de Rabozaal in de Utrechtse Poort, meerdere keren verhuurd voor besloten bijeenkomsten.

Educatie

Educatie is één van de kerntaken van Het Nederlands Vestingmuseum. Naast ontspanning en vermaak behoort het overdragen van kennis en informatie tot de doelstellingen van een historisch museum. In 2009 zijn er nieuwe leerdoelen vastgesteld voor het vak geschiedenis voor zowel het primair- als voortgezet onderwijs in de Canon van Nederland. Deze Canon omvat 10 tijdvensters, 14 hoofdlijnen en 50 thema's die gelden als verplichte lesstof. Veel historische musea baseren hun educatieprogramma's op de Canon van Nederland. Ook zijn er verschillende Regionale Canons ontwikkeld waarin regionale thema's worden gerelateerd aan de tijdvensters of thema's van de Canon van Nederland.

De onderwerpen die Het Nederlands Vestingmuseum beschrijft en de objecten die in het museum tentoongesteld worden, sluiten in principe aan bij meerdere tijdvakken en thema's van de Canon van Nederland. Ze zijn echter niet in deze historische context geplaatst, waardoor de samenhang veelal ontbreekt. Het Nederlands Vestingmuseum beschikt op dit moment over de volgende educatieve instrumenten:

Audiotour

Er is een gratis Nederlandstalige audiotour beschikbaar die is ontwikkeld in samenwerking met studenten van de Reinwardt Academie (HBO voor de museale sector) en IZI Travel. Bezoekers kunnen hiervoor de app. downloaden op hun smartphone.

Educatieve Speurtocht

Voor het primair onderwijs is er de educatieve speurtocht 'Vesting Expeditie'. Deze speurtocht behandelt zowel historische gebeurtenissen uit de geschiedenis van Naarden als vestingbouwkundige aspecten. Leerlingen doen de speurtochten in groepjes van 5 kinderen waardoor er ook invulling wordt gegeven aan samenwerken en groepsdynamiek.

Programma Nieuwe Hollandse Waterlinie

Het Nederlands Vestingmuseum maakt gebruik van het educatieprogramma over de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) dat is ontwikkeld door het projectbureau NHW. Dit programma bestaat uit verschillende modules voor groep 8 van het primair onderwijs en voor groep 1 en 2 van het voortgezet onderwijs.

Schoolrondleidingen

Vele scholen bezoeken Het Nederlands Vestingmuseum en doen daarbij een rondleiding onder begeleiding van onze vakbekwame gidsen. Schoolrondleidingen worden aangeboden tegen een gereduceerd tarief.

In 2018 was een educatiemedewerker actief met het ontwikkelen van een eigen educatieprogramma. In de nabije toekomst zal Het Nederlands Vestingmuseum haar educatieprogramma aanpassen aan de leerdoelen zoals deze zijn vastgelegd in de Canon van Nederland.

Op 31 oktober 2018 werd bekend gemaakt dat Het Nederlands Vestingmuseum in 2019 toetreedt tot het Netwerk van Canonmusea. Dit netwerk bestaat thans uit 20 musea en groeit tot maximaal 40 aangesloten locaties die samen de verhalen van de vaderlandse geschiedenis vertellen.

Boeking en bezoekersaantallen

Mede door de tentoonstelling 'De VOC op Sri Lanka', Open monumentendag en de Grote Parade mocht Het Nederlands Vestingmuseum in 2018 weer veel bezoekers verwelkomen op Bastion Turfpoort.

In lijn met de landelijke trend is er een toename in het aantal bezoekers met een Museumkaart ten opzichte van bezoekers die gewoon een kaartje kopen aan de entreekassa. De afgelopen jaren is het percentage bezoekers met een museumkaart gestegen naar ten opzichte van het totaal aantal bezoekers. Zoals te zien is in de Winst & Verliesrekening resulteert dit in lagere inkomsten uit entreegelden omdat het museum hiervoor een lagere vergoeding ontvangt.

Via het online reserveringssysteem ontving het museum wederom veel boekingen voor rondleidingen, schoolbezoeken, bedrijfsuitjes en kinderfeestjes.

Bezoekersaantallen	2018		2017	
Entree Volwassenen	6312		7030	
Entree Kinderen	1542		2513	
Standaard entree		7854		9543
Museumkaart volwassenen	7442		6949	
Museumkaart kinderen	1765		1808	
Cultureel Jongeren Pas	173		142	
Speciale Prijs	513		822	
I Amsterdam	106		106	
Groepsprijs Volwassenen	1193		977	
Groepsprijs Kinderen	738		820	
Gratis	740		857	
Entree met korting		12670		12481
Totaal		20524		22024

4. Bezoekerscentrum Naarden-Vesting/ VVV

De VVV in de Utrechtse Poort aan het Ruijsdaelplein in Naarden-Vesting.

Sinds 2011 exploiteert Stichting Het Nederlands Vestingmuseum het Bezoekerscentrum Naarden waarin het VVV is ondergebracht. Hiervoor ontvangt het Bezoekerscentrum een subsidie van de Gemeente Gooise Meren, waarmee de vaste exploitatiekosten voor een deel worden gedekt, de variabele kosten zijn voor rekening en risico van het Nederlands Vestingmuseum.

Doelstellingen

De doelstellingen van het Bezoekerscentrum zijn: een instelling zonder winstoogmerk ten bate van de gemeenschap, gericht op het onder de aandacht brengen van de culturele en recreatieve mogelijkheden, het informeren van bezoekers en het bevorderen van toerisme in de stad Naarden.

Missie

De missie die hieruit volgt is: bezoekers informeren in woord, beeld en geschrift over culturele activiteiten en recreatieve mogelijkheden, al of niet gezamenlijk in organisatie met in Naarden gevestigde culturele instellingen en verenigingen.

Waar Het Nederlands Vestingmuseum haar eigen doelstellingen nastreeft, richt het Bezoekerscentrum Naarden zich nadrukkelijk op het realiseren van de collectieve doelstellingen en belangen voor héél Naarden.

Organisatie

Het Bezoekerscentrum wordt gerund door zestien vrijwilligers, die worden aangestuurd door een coördinator en een administratief medewerkster (eveneens op vrijwillige basis). Het Bezoekerscentrum Naarden-Vesting valt als activiteit onder Stichting Het Nederlands Vestingmuseum, die zorg draagt voor de directievoering en de financiële administratie.

Gebouw

Het Bezoekerscentrum Naarden-Vesting is gehuisvest in het rechterdeel van de monumentale Utrechtse Poort, aan het Ruijsdaelplein in Naarden-Vesting. De Utrechtse Poort is eigendom van de Stichting Nationale Monumenten Organisatie (NMO) en wordt gehuurd van de Stichting Monumentenbezit (SMB), die verantwoordelijk is voor het onderhoud en de exploitatie van de vestingwerken. In het linkerdeel van de Utrechtse Poort is met een financiële bijdrage van het Rabo Coöperatiefonds een vergaderruimte ingericht. Het Bezoekerscentrum Naarden-Vesting coördineert de verhuur aan geïnteresseerden. Voor Naardense verenigingen en instellingen wordt een gereduceerd tarief gehanteerd.

Openingstijden

Van 1 april tot 1 november 2018 was het Bezoekerscentrum Naarden-Vesting dagelijks geopend van 10:00 – 17:00 uur. Op 1 november ging het winterseizoen in en zijn de openingstijden aangepast in woensdag t/m zondag 11:00 – 16:00 uur.

Diensten en producten

Voor het Bezoekerscentrum Naarden-Vesting heeft Stichting Het Nederlands Vestingmuseum een VVV-franchiseovereenkomst met het Regionaal Bureau voor Toerisme Gooi en Vecht. Er worden VVV-artikelen zoals plattegronden, fietskaarten, wandelroutes en VVV-cadeaukaarten afgenomen. Tevens faciliteert het Regionaal Bureau voor Toerisme Gooi en Vecht de website www.vvvnaarden.nl. De inhoud van de folders, het beheer van de website, informatieborden rond de vesting en de publicatie van de evenementenkalender worden verzorgd door Stadspromotor Saskia Simons in samenwerking met het Regionaal Bureau voor Toerisme Gooi & Vecht.

De medewerkers van Bezoekerscentrum Naarden-Vesting zijn verantwoordelijk voor de uitvoerende taken van de promotie van recreatie en toerisme in Naarden. Zij voorzien bezoekers van informatie en van gratis VVV-stadsplattegronden en evenementenkalenders. Naast de informatieproducten worden aan Naarden gerelateerde boeken, cadeaus en souvenirs verkocht, evenals VVV- en Museumkaarten.

Behalve de verkoop van producten verleent het Bezoekerscentrum diverse diensten, zoals fietsverhuur, locatieverhuur van de RABO-zaal, kaartverkoop voor Vestingvaart Naarden en Vereniging Vestingstad Naarden en bemiddeling bij het afsluiten van arrangementen voor bezoekers. Het Bezoekerscentrum fungeert hierbij als gastheer en vertrekpunt en werkt hierbij samen met verschillende verenigingen en instellingen. De gezamenlijke activiteiten ondersteunen de bevordering van cultuur en recreatie in Naarden.

Alle activiteiten zorgden voor een toename in het aantal bezoekers: in 2018 kwamen 20.334 bezoekers naar het Bezoekerscentrum Naarden-Vesting: 1.847 méér dan in 2018.

5. Jaarrekening 2018

Verkorte Winst & Verliesrekening	2018	2017
Omzet	€ 257.100,00	€ 238.321,00
Kostprijs omzet	€ 94.970,00	€ 49.022,00
Bruto marge	€ 162.130,00	€ 189.299,00
Bedrijfskosten	€ 275.226,00	€ 263.118,00
Exploitatiesubsidie Gemeente	€ 99.000,00	€ 99.600,00
Subsidie Mondriaan Fonds	€ 13.500,00	
Subsidie Lakeland Foundation	€ 4.000,00	
Resultaat voor belasting	€ 3.404,00	€ 25.781,00

Balans	2018	2017		2018	2017
Machines en installaties	€ 10.002,00	€ 984,00	Gestort kapitaal	€ 45,00	€ 45,00
Overige bedrijfsmiddelen	€ 10.725,00	€ 1.855,00	Overige reserves	€ 51.048,00	€ 25.307,00
			Onverdeeld resultaat	€ 3.404,00	€ 25.781,00
Vaste activa	€ 20.727,00	€ 2.839,00	Eigen vermogen	€ 54.497,00	€ 51.133,00
Vorraden	€ 7.092,00	€ 7.132,00	Groot onderhoud	€ 12.911,00	€ 12.911,00
			Overige voorzieningen	€ 28.965,00	€ 28.965,00
Vorderingen			Voorzieningen	€ 41.876,00	€ 41.876,00
Debiteuren	€ 4.979,00	€ 5.868,00			
Overlopende activa	€ 5.120,00	€ 7.763,00	Langlopende schulden		
	€ 10.099,00	€ 13.631,00	Lening Stichting Vrienden verbouwing Cantine	€ 20.100,00	€ -
			Crediteuren	€ 18.351,00	€ 5.528,00
Liquide middelen			RC overig	€ 105,00	€ -
Kas	€ 5.737,00	€ 4.018,00	Omzetbelasting	€ -7.495,00	€ -6.701,00
Bank	€ 19.935,00	€ 12.072,00	Loonbelasting	€ 6.624,00	€ 3.580,00
Spaarrekeningen	€ 69.542,00	€ 53.764,00	Overlopende passiva	€ -973,00	€ -1.920,00
Kruisposten	€ -47,00	€ 40,00		€ -	
Vlottende activa	€ 95.167,00	€ 69.894,00	Kortlopende schulden	€ 16.612,00	€ 487,00
Totaal activa	€ 133.085,00	€ 93.496,00	Totaal passiva	€ 133.085,00	€ 93.496,00

Toelichting Verkorte Winst & Verliesrekening

Omzet

Ondanks een afname van de omzet uit entreegelden, steeg de omzet in 2018 met ruim 7%. Deze toename komt met name door de verkoop van meer Museumkaarten, VVV-cadeaucards en de ticketverkoop voor derden via de VVV. Dit zijn echter producten en diensten met een zeer beperkte marge. Voor bezoekers met een Museumkaart ontvangt het museum maandelijks een voorschotvergoeding. De eindafrekening volgt na afloop van het boekjaar.

Directe kosten

De directe kosten toonden een aanzienlijke stijging; dit betreft de bovengenoemde inkoopwaarde voor de museumkaarten, VVV-cadeaucards, de ticketverkoop derden via de VVV en de kosten voor het ontwikkelen van de tentoonstelling 'De VOC in Sri Lanka'.

Resultaatbestemming

De bestemming van het positief bedrijfsresultaat 2018 wordt toegevoegd aan het Eigen Vermogen.

6. Overzicht nevenfuncties bestuursleden

Stichting Het Nederlands Vestingmuseum onderschrijft de Governance Code Cultuur. In onderstaand overzicht zijn de nevenfuncties van de bestuursleden weergegeven met opgave of zij voor deze functies al dan niet een vergoeding (bezoldiging) ontvangen.

Naam	Bestuursfunctie Museum	Nevenfunctie(s)	(On)Bezoldigd
Oscar van den Ende	Voorzitter	Commissaris – Teslin Participaties	B
		Voorzitter – New Holland Foundation	O
		Bestuurslid – Vrienden van Vereniging Spierziekten	O
Alexander Huiskes	Penningmeester	Int. Coverage Executive - JP Morgan Chase & Co	B
		Bestuurslid - Stichting NieDeFo	O
Hidde van Kersen	Secretaris	Corporate Council - Trimbos Instituut	B
		Bestuurslid - SON Respons	O
Frits van Dulm	Lid		
Godfried Lamers	Lid		
Miriam van Meerten	Lid	DGA - MvM Professional Development	B
		Statenlid VVD - Provincie Noord-Holland	B
Rogier Veldkamp	Lid/Penningmeester	Zelfstandig Belegger	B
Oscar Hefting	Directeur*	Directeur – New Holland Foundation	B
		Commissielid – St. Menno van Coehoorn	O
		Lid – ICOMOS	O

**de heer Hefting maakt in zijn functie van Directeur formeel geen deel uit van het bestuur van Het Nederlands Vestingmuseum.*

7. Colofon

Organisatie per 1 mei 2019

Vrijwilligers Museum	70 personen
Vrijwilligers Bezoekerscentrum	16 personen

Managementteam

Oscar Hefting	Directeur
Pieter Koudijs	Hoofd Bedrijfsvoering
Willem Ehlert	Hoofd Technische Dienst
Lisette Stins	Medewerker Vrijwilligerscoördinatie & Boeking
Niels Udo	Coördinator Bezoekerscentrum (<i>vrijwilliger</i>)

Bestuur Stichting Het Nederlands Vestingmuseum

Oscar van den Ende	Voorzitter
Rogier Veldkamp	Penningmeester a.i.
Hidde van Kersen	Secretaris
Miriam van Meerten	Lid

Bestuur Stichting Vrienden van Het Nederlands Vestingmuseum

Lennart Heuvelman	Voorzitter
Aimée Vegter-van Ahee	Penningmeester
Bram van der Spelt	Secretaris
Oscar van den Ende	Lid

Kascommissie

Hugo Kolff
Ronald Vles
Iris Vonk

Uitgegeven door:

Stichting Het Nederlands Vestingmuseum
Westwalstraat 6
1411 PB Naarden
Telefoon: (035) 694 54 59
E-mail: info@vestingmuseum.nl
www.vestingmuseum.nl